

FM: Bezdarbs Latvijā turpina strauji samazināties

Publicēts: 22.05.2018.

Pēc būtiskā bezdarba līmeņa krituma pagājušajā gadā, kad bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojuma bija samazinājies par 0,9 procentpunktiem, bezdarba samazināšanās turpinās arī šogad un ir pat kļuvusi vēl straujāka. Kā liecina Centrālās statistikas pārvaldes jaunākie darbaspēka apsekojuma dati šā gada pirmajā ceturksnī bezdarba līmenis ir samazinājies līdz 8,2% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem un ir par 1,2 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada.

Bezdarba līmeņa samazināšanās pamatā ir jau vairāk nekā gadu vērojamā straujā ekonomikas izaugsme, kas būtiski palielinājusi pieprasījumu pēc darbiniekiem, īpaši tādās pašlaik ļoti strauji augošās nozarēs kā informācijas tehnoloģijas un būvniecība. Kopējais tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits šā gada pirmajā ceturksnī bijis par 15,5 tūkstošiem jeb par 1,8% lielāks nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada.

Šāds nodarbināto skaita pieaugums ir straujākais kopš 2015.gada beigām un vienlaikus atspoguļojas arī augošā darba ņēmēju skaitā, kuri maksā sociālās apdrošināšanas iemaksas vispārējā kārtībā. Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem darba ņēmēju skaits šā gada pirmajā ceturksnī, salīdzinot ar pagājušā gada pirmo ceturksni, palielinājies aptuveni par 2,2%, uzrādot straujāko kāpumu kopš 2012.gada. Līdzās straujajai ekonomikas izaugsmei šādu kāpumu ir veicinājušas arī izmaiņas mikrouzņēmumu nodokļa regulējumā, veicinot strādājošo pāreju no mikrouzņēmumiem uz sociāli daudz aizsargātākajiem darba ņēmējiem parastajā nodokļu maksāšanas režīmā.

Uz šī strauji augošā nodarbināto skaita fona salīdzinoši nenozīmīgs varētu būt iespējamais darba vietu zaudējums pārsvarā nerezidentus apkalpojošajā finanšu sektorā, kur pašlaik nodarbināti nedaudz vairāk par diviem tūkstošiem cilvēku, un finanšu sektora problēmas neradīs arī pamanāmu ietekmi uz kopējiem bezdarba rādītājiem Latvijā. Kā liecina dati par aizņemtajām darba vietām nozarēs, kurās darba vietu skaits pašlaik pieaug visvairāk, ir būvniecība un informācijas tehnoloģijas. Pagājušajā gadā vidējais aizņemto darba vietu skaits šajās nozarēs bija palielinājies attiecīgi par 7,6% un 5,7%, jeb par 4,0 un 1,6 tūkstošiem, un augošs pieprasījums pēc strādājošajiem šajās nozarēs saglabājas arī šā gada pirmajā pusē.

Līdz ar ekonomikas izaugsmi augot pieprasījumam pēc darbiniekiem un kāpjot algu līmenim, arvien palielinās iedzīvotāju iesaiste darba tirgū. Šā gada pirmajā ceturksnī iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes līmenis sasniedzis jau 69,2%, kas ir par 1,2 procentpunktiem vairāk nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Situāciju, kad iedzīvotāju līdzdalība darba tirgū kā nodarbinātajiem vai darba meklētājiem arvien pieaug, vēl papildus veicina pensionēšanās vecuma pakāpeniskā paaugstināšana un iedzīvotāju vecuma struktūras izmaiņas, kad samazinās ekonomiski mazāk aktīvo jauniešu īpatsvars starp visiem darbaspējas vecuma iedzīvotājiem.

Pieminēšanas vērts ir arī fakts, ka, neskatoties uz visai būtisko minimālās algas paaugstināšanu no šā gada 1. janvāra, minimālās algas saņēmēju īpatsvars starp visiem darba ņēmējiem pirmajā ceturksnī ir samazinājies par 0,9 procentpunktiem līdz 20,5%, un šādu darba ņēmēju skaits ir par 2,5% mazāks nekā attiecīgajā ceturksnī pirms gada. Tas līdzās jau minētajam bezdarba kritumam un nodarbinātības un ekonomiskās aktivitātes pieaugumam liecina par augsto pieprasījumu darba tirgū un spēcīgi augošu darba samaksas līmeni.

Kopumā jāsecina, ka, neskatoties uz problēmām dažos atsevišķos sektoros, arī turpmākajos ceturkšņos un gadā kopumā bezdarba līmenis turpinās visai spēcīgi samazināties, arvien vairāk sākot pietuvoties kaimiņvalstu rādītājiem, savukārt nodarbinātība turpinās uzrādīt pozitīvu pieaugumu, nākamajos ceturkšņos gan palielinoties nedaudz lēnāk nekā gada pirmajos mēnešos. Pēc Finanšu ministrijas pašreizējām prognozēm, bezdarba līmenis 2018. gadā kopā varētu samazināties līdz aptuveni astoņiem procentiem.

